

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан ФКІТ

Ігор ЯКИМЕНКО

« 29 » _____ 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 29 » _____ 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

“Історія економічних вчень”

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

спеціальність – С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини» (за спеціалізаціями)

спеціалізацією С1.01 Економіка

освітньо-професійна програма – “Економічна кібернетика”

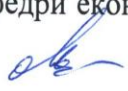
Кафедра економіки та економічної теорії

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)
Денна	I	I	30	30	4	8	48	120	I

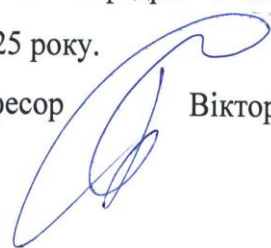
19.08.2025

Тернопіль – ЗУНУ
2025

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини» спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини» (за спеціалізаціями) спеціалізацією С1.01 Економіка, затвердженої Вченою Радою ЗУНУ, протокол №8 від 26 червня 2025 р.

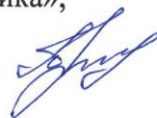
Робочу програму склала: доцент кафедри економіки та економічної теорії,
канд. екон. наук, доцент Оксана ШИМАНСЬКА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та економічної теорії, протокол №1 від 27 серпня 2025 року.

В.о. завідувача кафедри, д-р екон. наук, професор Віктор КОЗЮК

Гарант ОПП «Економічна кібернетика»,

д-р філософії (PhD)

Катерина ПРИШЛЯК

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ВЧЕНЬ»

1. Опис дисципліни «Історія економічних вчень»

Дисципліна – «Історія економічних вчень»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»	Статус дисципліни – обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини» (за спеціалізаціями) спеціалізацією С1.01 Економіка	Рік підготовки: <i>Денна</i> – 1 Семестр: <i>Денна</i> – 1
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>Денна</i> – 30 год. Практичні заняття: <i>Денна</i> – 30 год.
Загальна кількість годин – 120		Самостійна робота: <i>Денна</i> – 48 год. Тренінг: <i>Денна</i> – 8 год. Індивідуальна робота: <i>Денна</i> – 4 год.
Тижневих годин – 8 год., з них аудиторних – 4 год.		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета і завдання дисципліни «Історія економічних вчень»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою дисципліни «Історія економічних вчень» є формування у студентів фахових компетентностей на основі структурно-цілісного усвідомлення та творчо-критичного осмислення основних наукових напрямів світової економічної теорії, їх фундаментальних методологічних засад,

теоретико-концептуальних основ, науково-дослідного апарату та науково-практичних підходів до реалізації економічної політики і регуляторних заходів.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завдання вивчення дисципліни полягає у виявленні найбільш суттєвих положень у структурі наукового дискурсу базових наукових течій та сучасних економічних теорій, сприянні осмисленню вкладу видатних економістів-теоретиків у пізнання економічної реальності, поглибленні знань про методи дослідження економіки і можливості їх застосування, формуванні навиків системного застосовування різноманітних методів до об'єкту дослідження з урахуванням його специфіки, підвищенні методологічної культури економічних досліджень.

У процесі засвоєння навчальної дисципліни студенти повинні отримати знання загальної логіки розвитку світової економічної теорії у її цілісності та поліструктурності, єдності та конкурентному протистоянні сучасної економічної ортодоксії (мейнстріму) та гетеродоксії, визначальних наукових парадигм, дослідних програм та їх новітніх теоретичних відгалужень.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

СК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Передумовою вивчення є базові знання з природничих та суспільних дисциплін.

2.5. Результати навчання:

ПРН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПРН7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

ПРН21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

3. Програма навчальної дисципліни «Історія економічних вчень»

Змістовий модуль 1. Докласичний етап розвитку економічної науки.

Класичний етап розвитку економічної науки

Тема 1. Становлення історії економічних вчень як науки (2 год.)

Предмет історії економічних вчень та його місце в системі економічних дисциплін. Еволюція предмету, його функції, мета і завдання.

Теоретико-методологічні засади історії економічних вчень. Науково-організаційні форми та моделі економічних досліджень. Наукові підходи до періодизації історії економічних вчень. Сучасний стан світового теоретико-економічного наукового знання.

Література: 1-12.

Тема 2. Економічна думка суспільств ранніх цивілізацій (2 год.)

Економічна думка цивілізацій Стародавнього Сходу: Єгипту, Месопотамії, Індії, Китаю.

Антична економічна думка. Економічні погляди старогрецьких філософів. Економічна думка Стародавнього Риму.

Економічна думка цивілізацій Середньовіччя. Економічні ідеї раннього, класичного та пізнього Середньовіччя.

Меркантилізм. Історико-економічні передумови виникнення та теоретико-методологічні особливості меркантилізму. Економічні ідеї раннього і пізнього меркантилізму.

Література: 1-12.

Тема 3. Класична школа політичної економії (4 год.)

Історичні передумови виникнення та етапи еволюції класичної політичної економії. Економічне вчення фізіократів. Прогресивне значення і обмеженість вчення фізіократів. Класичні школи в Англії та Франції.

А. Сміт як фундатор економічної науки.

Еволюція класичної політичної економії в XIX ст. в Англії, Франції та США.

Література: 1-12.

Змістовий модуль 2. Неокласичний етап розвитку економічної науки.

Посткласичний етап розвитку економічної науки

Тема 4. Неокласична економічна теорія (4 год.)

Теоретико-методологічні засади маржиналізму і неокласичної економічної теорії. Основні ідеї попередників маржиналізму.

Австрійська школа політичної економії. Теорія граничної корисності.

Математична школа в економічній теорії. Теорія часткової та загальної рівноваги.

Зародження неокласичної теорії в економічному вченні «кембриджської» економічної школи.

Розвиток маржиналізму в теоріях «американської» школи граничної продуктивності.

Література: 1-12.

Тема 5. Кейнсіанство як альтернатива неокласичній традиції (4 год.)

Історичні передумови виникнення кейнсіанства. Основні методологічні принципи кейнсіанства. Економічне вчення Дж. М. Кейнса.

Неокейнсіанство та його особливості. Кейнсіансько-неокласичний синтез. Посткейнсіанство. Нове кейнсіанство та новий неокласичний синтез.

Література: 1-12.

Тема 6. Інституціоналізм (4 год.)

Зародження і етапи розвитку інституціонального напрямку економічної думки. Ранній інституціоналізм. Соціально-психологічний (технологічний) інституціоналізм. Соціально-правовий інституціоналізм. Кон'юнктурно-статистичний або емпіричний інституціоналізм.

Література: 1-12.

Тема 7. Сучасний теоретичний мейнстрім (6 год.)

Монетаризм як практичне продовження неокласичної теорії. Теорія раціональних очікувань. Шоки пропозиції. Неоінституціоналізм. Предмет дослідження, методологічні особливості, основні принципи і теорії.

Інституціональні дослідження другої половини XX ст. – початку XXI ст.: теорії індустріалізму та постіндустріалізму.

Теорії галузевих ринків, теорія економічних механізмів, теорії контрактів.

Література: 1-12.

Тема 8. Економічна нобелелогія (4 год.)

Наукові досягнення нобелівських лауреатів з економіки. Роль нобелізнавства в розвитку теоретичного економічного знання.

Література: 13.

**4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Історія економічних вчень»
Денна форма навчання**

Теми курсу	Кількість годин					
	Лекції	Прак-тичні заняття	ІРС	Тренінг	СРС	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Докласичний етап розвитку економічної науки. Класичний етап розвитку економічної науки						
Тема 1. Становлення історії економічних вчень як науки	2	2	2	4	6	Опитування, тести
Тема 2. Економічна думка суспільств ранніх цивілізацій	2	2			6	
Тема 3. Класична школа політичної економії	4	4			6	
Змістовий модуль 2. Неокласичний етап розвитку економічної науки. Посткласичний етап розвитку економічної науки						
Тема 4. Неокласична економічна теорія	4	4	2	4	6	Опитування,

Тема 5. Кейнсіанство як альтернатива неокласичній традиції	4	4			6	тести
Тема 6. Інституціоналізм	4	4			6	
Тема 7. Сучасний теоретичний мейнстрім	6	6			6	
Тема 8. Економічна нобелелогія	4	4			6	
Разом	30	30	4	8	48	

5. Тематика практичних занять з дисципліни «Історія економічних вчень»

Денна форма навчання
(30 год.)

Практичне заняття 1

Тема: Становлення історії економічних вчень як науки

Мета: сформулювати уявлення студентів про предмет історії економічних вчень та її функції у процесі еволюційного розвитку суспільства. Опрацювати основні тенденції розвитку світової економічної думки, наукові підходи до періодизації, сучасний стан світового теоретико-економічного наукового знання.

Питання для обговорення:

1. Предмет історії економічних вчень та його місце в системі економічних дисциплін. Завдання і функції курсу.
2. Методи наукових економічних досліджень.
3. Наукові підходи до періодизації історії економічних вчень.
4. Сучасний стан світового теоретико-економічного наукового знання.

Література: 1-12.

Практичне заняття 2

Тема: Економічна думка суспільств ранніх цивілізацій

Мета: дослідити еволюцію економічної думки від Стародавнього Сходу до економічної думки Середньовіччя. Ознайомити із першою концепцією доринкової економічної теорії – меркантилізмом. Вказати на значимість ідей меркантилізму та їх вплив на подальший розвиток економічної науки.

Питання для обговорення:

1. Матеріальні передумови виникнення і розвитку економічної думки в країнах Стародавнього Сходу: Єгипту, Месопотамії, Індії, Китаю.
2. Економічна думка античного світу. Економічні погляди старогрецьких філософів: Ксенофонта, Платона, Арістотеля. Економічна думка Стародавнього Риму.
3. Особливості економічної думки доби феодалізму. Економічна думка цивілізацій Середньовіччя: раннього, класичного та пізнього.

4. Меркантилізм. Історико-економічні передумови виникнення та теоретико-методологічні особливості меркантилізму. Економічні ідеї раннього і пізнього меркантилізму.

Література: 1-12.

Практичне заняття 3

Тема: Класична школа політичної економії

Мета: обґрунтувати характерні особливості появи класичної політичної економії в Англії і Франції. Визначити сутність поглядів представників школи фізіократів, вказати на їх прогресивність і обмеженість. Сформулювати знання про А. Сміта як фундатора економічної науки. Визначити історичні передумови трансформації класичної політичної економії у XIX ст.

Питання для обговорення:

1. Історичні передумови виникнення та етапи еволюції класичної політичної економії.
2. Започаткування класичної школи в Англії і Франції.
3. Економічна теорія фізіократів у Франції. Прогресивне значення і обмеженість вчення фізіократів.
4. Економічне вчення Адама Сміта. Особливості методології А. Сміта. Економічні погляди А. Сміта на сутність і джерела багатства. Теорії вартості, капіталу і доходів.

Література: 1-12.

Практичне заняття 4

Тема: Класична школа політичної економії

Мета: дослідити еволюцію розвитку класичної політичної економії в XIX ст. в Англії, Франції та США. Визначити сутність поглядів Д. Рікардо, Т. Мальтуса, Н. Сеніора, та Ж. Б. Сея. Обґрунтувати концепцію «гармонії інтересів» Г. Ч. Кері. Визначити сутність критичного напрямку політичної економії.

Питання для обговорення:

1. Еволюція класичної політичної економії у XIX ст. в Англії. Наукова спадщина Д. Рікардо. Економічне вчення Т. Мальтуса. Економічні погляди Н. Сеніора.
2. Еволюція класичної політичної економії у Франції. Економічне вчення Ж.Б. Сея.
3. Економічна теорія в США. Концепція «гармонії інтересів» Г. Ч. Кері.
4. Критичний напрям політичної економії. Економічні погляди Дж. С. Мілля. Економічний романтизм С. Сісмонді. Економічні ідеї П. Ж. Прудона.

Література: 1-12.

Практичне заняття 5

Тема: Неокласична економічна теорія

Мета: сформулювати знання про становлення неокласичної традиції в економічній теорії. З'ясувати суть маржиналізму, охарактеризувати етапи маржинальної революції. Вказати на особливості Австрійської школи граничної

корисності, кембриджської та американської школи. Обґрунтувати значимість математичної школи в економічній теорії.

Питання для обговорення:

1. Історичні передумови виникнення, зміст та етапи маржинальної революції.

2. Основні ідеї попередників маржиналізму. Дослідження граничної корисності. «Закони Госсена».

3. «Австрійська» школа граничної корисності. К. Менгер – засновник австрійської школи. Психологічна теорія процента. «Закон Візера».

4. Математична школа в економічній теорії. Англійський варіант теорії граничної корисності В. Джевонса. Теорія загальної економічної рівноваги Л. Вальраса.

Література: 1-12.

Практичне заняття 6

Тема: Неокласична економічна теорія

Мета: визначити передумови виникнення неокласичної теорії. Здійснити аналіз розвитку маржиналізму в теоріях «американської» школи граничної продуктивності. Визначити зміст основних ідей А. Маршалла, А. Пігу, Дж. Б. Кларка та В. Парето. Розкрити зміст «оптимуму Парето».

Питання для обговорення:

1. Зародження неокласичної теорії («економікс») в економічному вченні «кембриджської» економічної школи та її фундатора А. Маршалла.

2. А. Пігу – засновник економічної теорії добробуту.

3. Розвиток маржиналізму в теоріях «американської» школи граничної продуктивності та її засновника Дж. Б. Кларка.

4. Розвиток неокласичної теорії в побудові «математичної» школи маржиналізму. Теорії В. Парето. «Оптимум Парето».

Література: 1-12.

Практичне заняття 7

Тема: Кейнсіанство як альтернатива неокласичній традиції

Мета: обґрунтувати домінантне становище кейнсіанства в 50-60-х рр. XX ст., фактори критичного аналізу та нового піднесення в кінці XX ст. – на початку XXI ст. Порівняти стару і нову парадигми кейнсіанської теорії.

Питання для обговорення:

1. Історичні передумови виникнення кейнсіанства. Основні методологічні принципи кейнсіанства.

2. Економічне вчення Дж. М. Кейнса.

3. Етапи еволюції кейнсіанського напрямку. Некейнсіанство та його особливості.

Література: 1-12.

Практичне заняття 8

Тема: Кейнсіанство як альтернатива неокласичній традиції

Мета: визначити передумови виникнення та зміст посткейнсіанства. Охарактеризувати сутність монетарного посткейнсіанства. Розкрити зміст нового кейнсіанства та здійснити його порівняльний аналіз із новою класичною макроекономікою.

Питання для обговорення:

1. Кейнсіансько-неокласичний синтез як доктрина державного регулювання економіки.
2. Витоки, методологія та зміст посткейнсіанства. Монетарне посткейнсіанство.
3. Нове кейнсіанство, його відмінності від нової класичної макроекономіки.

Література: 1-12.

Практичне заняття 9

Тема: Інституціоналізм

Мета: з'ясувати основні характеристики інституціоналізму як напряму економічної думки та відмінності від неокласичної та кейнсіанської парадигм, розкрити зміст соціально-психологічного інституціоналізму Т. Веблена та соціально-правового інституціоналізму Дж. Коммонса.

Питання для обговорення:

1. Зародження і етапи розвитку інституціонального напряму економічної думки.
2. Соціально-психологічний (технологічний) інституціоналізм Т. Веблена.
3. Соціально-правовий інституціоналізм Дж. Коммонса.

Література: 1-12.

Практичне заняття 10

Тема: Інституціоналізм

Мета: розкрити зміст та основні передумови виникнення позитивного американського інституціоналізму та «соціальної» школи інституціоналізму. Визначити особливості англійського інституціоналізму Дж. Гобсона. Обґрунтувати інституціональні теорії Й. Шумпетера.

Питання для обговорення:

1. Кон'юнктурно-статистичний або емпіричний інституціоналізм В. Мітчелла. «Соціальна» школа інституціоналізму.
2. Особливості англійського інституціоналізму Дж. Гобсона.
3. Інституціональні теорії Й. Шумпетера.

Література: 1-12.

Практичне заняття 11

Тема: Сучасний теоретичний мейнстрім

Мета: розкрити процес посилення взаємовпливів методологічних і теоретичних досягнень різних напрямів теоретичного економічного знання, зростання значення неекономічних ідей в економічній теорії.

Питання для обговорення:

1. Сучасний класичний інституціоналізм як продовження старого традиційного інституціоналізму: предмет дослідження, методологія, засадничі теоретичні позиції.

2. Монетаризм як практичне продовження неокласичної теорії.

3. Теорія «раціональних очікувань» (Р. Лукас).

Література: 1-12.

Практичне заняття 12

Тема: Сучасний теоретичний мейнстрім

Мета: здійснити аналіз теорії «економіки пропозиції» та шоків пропозиції. Розкрити зміст та охарактеризувати особливості розвитку неоінституціоналізму. Здійснити аналіз теорій індустріалізму та постіндустріалізму як інституціональних досліджень другої половини XX ст. – поч. XXI ст.

Питання для обговорення:

1. Теорія «економіки пропозиції». Шоки пропозиції.

2. Неоінституціоналізм. Предмет дослідження, методологічні особливості, основні принципи і теорії.

3. Інституціональні дослідження другої половини XX ст. – поч. XXI ст.: теорії індустріалізму та постіндустріалізму.

Література: 1-12.

Практичне заняття 13

Тема: Сучасний теоретичний мейнстрім

Мета: визначити зміст та здійснити аналіз теорії галузевих ринків, теорії економічних механізмів та теорії контрактів.

Питання для обговорення:

1. Теорія галузевих ринків.

2. Теорія економічних механізмів.

3. Теорія контрактів або агентських відносин.

Література: 1-12.

Практичне заняття 14

Тема: Економічна нобелелогія

Мета: сформулювати знання про наукові досягнення Нобелівських лауреатів з економіки.

Завдання: Підготувати повідомлення про досягнення Нобелівських лауреатів з економіки за 2014-2017 рр.

1. Жан Тіроль (Франція) – Нобелівський лауреат за дослідження ринкової влади та регулювання.

2. Ангус Дітон (США) – Нобелівський лауреат за аналіз споживання, бідності та добробуту.

3. Олівер Гарт (Велика Британія), Бенгт Гольмстрем (Фінляндія) – Нобелівські лауреати за їх внесок у розвиток теорії контрактів.

4. Річард Тейлер (США) – Нобелівський лауреат за внесок до поведінкової економіки.

Література: 13.

Практичне заняття 15

Тема: Економічна нобелелогія

Мета: сформувати знання про наукові досягнення Нобелівських лауреатів з економіки.

Завдання: Підготувати повідомлення про досягнення Нобелівських лауреатів з економіки за 2017-2019 рр.

1. Вільям Нордгауз (США) – Нобелівський лауреат за дослідження впливу кліматичних змін при довгостроковому макроекономічному аналізі.

2. Пол Ромер (США) – Нобелівський лауреат за дослідження впливу технологічних інновацій при довгостроковому аналізі.

3. Абхіджит Банерджі (США), Естер Дюфло (Франція) та Майкл Кремер (США) – Нобелівські лауреати за експериментальний підхід до боротьби з бідністю.

Література: 13.

6. Самостійна робота

Самостійна робота з «Історії економічних вчень» передбачає глибоке вивчення та аналіз економічних концепцій, теорій та шкіл, а також доробку видатних вчених-економістів задля розуміння еволюції економічної думки та її впливу на суспільний розвиток. Для успішного виконання самостійної роботи кожен студент обирає одну із нижчезапропонованих тем, здійснює ґрунтовний пошук наукової літератури, аналізує отримані дані, першоджерела, робить висновки та готує публічний виступ (з презентацією).

Тематика самостійної роботи

1. Еволюція предмету, функції і завдання історії економічних вчень. Взаємозв'язок розвитку цивілізаційної культури та економічної думки.

2. Фізіократія – французький варіант класики: принципи та історичні значення.

3. Теорії вартості, капіталу і доходів А. Сміта.

4. Історичний напрям в економічній думці та його еволюція.

5. Рікардіанська економічна школа. Період її занепаду. Критика рікардіанства.

6. Економічні ідеї утопічного соціалізму К. А. Сен-Сімона, Ш. Фур'є та Р. Оукена.

7. Соціалістичні ідеї. Маркизм. Неомарксизм.

8. Передумови виникнення та методологічні особливості історичної школи. Обмеженість історичної школи для розвитку політичної економії.

9. Докласичний період розвитку економічної думки. Становлення економічної теорії як частини моральної філософії.

10. Класична політична економія і неокласична теорія – теоретичні системи ринкової економіки вільної конкуренції.

11. «Маржинальна наукова революція» в економічній теорії.

12. Розвиток ідей австрійської школи граничної корисності (К. Менгер, Ф. Візер і Е. Бем-Баверк).
13. Американська економічна школа граничної продуктивності.
14. Становлення математичної школи в економічній теорії. Економічні погляди В. С. Джевонса.
15. Виникнення неокласичного напрямку у вченні А. Маршалла.
16. Теоретичні здобутки неокласичної економіки. Розвиток теорій економічної рівноваги, корисності, обміну та неокласичної монетарної теорії. Теорії ринку і підприємництва.
17. Неокласичні теорії економічної динаміки та економічного зростання.
18. Неоліберальний вимір неокласичної теорії: формування, сутність та методологічні основи неолібералізму.
19. Економічне вчення Дж. М. Кейнса та його значення для сучасної економічної науки.
20. Некейнсіанські моделі економічного зростання і циклічного розвитку.
21. Сучасні неокласичні моделі економічного зростання і рівноваги.
22. Монетаризм 1990-2000 рр.: пошуки ідентичності.
23. Традиційний і сучасний історичні періоди розвитку інституціоналізму.
24. Американський інституціоналізм кінця XIX – 40-х років XX ст.: основні теоретичні напрями і методологічний інструментарій.
25. Інституціональні дослідження нової хвилі кінця 40-х – 70-х рр. XX ст.: теорії індустріалізму та постіндустріалізму.
26. Неінституціоналізм Р. Коуза і Дж. К. Гелбрейта.
27. «Нова класична» економічна теорія. Теорії «раціональних очікувань» і «економіки пропозиції».
28. Концепція «кейнсіансько-неокласичного синтезу» Пола Самуельсона як спроба об'єднання неокласичної теорії і кейнсіанства.
29. Передумови виникнення і сутність сучасних неоконсервативних економічних ідей.
30. Соціально-правовий інституціоналізм Дж. Коммонса.
31. Кон'юнктурно-статистичний або емпіричний інституціоналізм В. Мітчелла.
32. Соціально-інституціональні технократичні концепції.
33. Теорія суспільного вибору. Джеймс Б'юкенен.
34. Теорія прав власності та транзакційних витрат Р. Коуза.
35. Макроаналіз за допомогою інструментів інституціональних досліджень.
36. Зростання значення неекономічних ідей в економічній теорії.
37. Нова економіка як економіка знань. Економічні погляди М. Кастельса.
38. Неоавстрійська школа.
39. Еволюційна економічна теорія. Сучасний економічний еволюціонізм. Еволюційна теорія Р. Нельсона і С. Уінтера.
40. Розвиток поведінкової економічної теорії.
41. Основи експериментальної економіки.

7. Тренінг з дисципліни (8 год.)

Тренінг з дисципліни «Історія економічних вчень» проводиться з метою показати студентам взаємозв'язок теоретичного матеріалу з реальною дійсністю та виробити в них навички практичного застосування здобутих знань з історії економічних вчень. Кожен здобувач виконує 2 завдання.

№ з/п	Завдання	К-сть годин
1.	Зробіть порівняльний аналіз основних теоретичних здобутків та інструментів державного регулювання запропонованих кейнсіанцями і монетаристами. Результати досліджень оформити у вигляді аналітичної записки	4
2.	Зробити кореляцію історії розвитку світової економічної думки і реальних економічних процесів. Як співвідносяться теорія і реальна політика? Результати досліджень оформити у вигляді аналітичної записки	4
Разом		8

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Історія економічних вчень» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: тести; поточне опитування; доповідь; презентації; контрольні роботи за двома змістовими модулями; залік; інші види індивідуальних та групових завдань.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Історія економічних вчень» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	20%	20%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота
Оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час практичних занять за темами 1-3	Письмова робота за темами 1-3	Оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час практичних занять за темами 4-8	Письмова робота за темами 4-8	Виконання кожного з двох запропонованих тренінгових завдань оцінюється за шкалою 1-100 балів. Підсумкова оцінка за тренінг визначається як середнє арифметичне двох оцінок, отриманих за виконання завдань тренінгу	Оцінюється за шкалою від 1 до 100 балів

Поточне опитування під час практичних занять

90–100 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

75–89 балів – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при тлумаченні суті наукових теорій, концепцій, ідей, думок вчених-економістів, досягнень наукових шкіл не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

60–64 бали – студент фрагментарно володіє навчальним матеріалом (без аргументації та обґрунтування), недостатньо розкриває суть наукових теорій, концепцій, ідей, думок вчених-економістів, досягнення наукових шкіл, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час практичних занять в межах кожного модуля.

Модульний контроль 1 передбачає виконання **письмової роботи**, яка включає: **4 теоретичних питання** (по 20 балів за кожне, всього 80 балів) та **10 тестів** (правильна відповідь на кожен тест оцінюється у 2 бали, всього 20 балів). Максимальна оцінка за модульний контроль 1 становить 100 балів.

Відповідь на кожне теоретичне питання **письмової роботи 1** оцінюється за шкалою:

16–20 балів – повна відповідь;

11–15 балів – дрібні неточності в періодизації вчень, назвах праць вчених чи суті їх наукових поглядів;

6–10 балів – поверхневе знання теорії;

1–5 балів – грубі помилки в періодизації вчень та трактуванні наукового доробку вчених.

Модульний контроль 2 передбачає виконання **письмової роботи**, яка включає: **5 теоретичних питань** (по 15 балів за кожне, всього 75 балів) та **5 тестів** (правильна відповідь на кожен тест оцінюється у 5 балів, всього 25 балів). Максимальна оцінка за модульний контроль 2 становить 100 балів.

Відповідь на кожне теоретичне питання **письмової роботи 2** оцінюється за шкалою:

13–15 балів – повна відповідь;

10–12 балів – дрібні неточності в періодизації вчень, назвах праць вчених чи суті їх наукових поглядів;

7–9 балів – поверхневе знання теоретичних поглядів вчених;

1–6 балів – грубі помилки в періодизації вчень, науковому доробку вчених, вкрай наближене уявлення щодо суті питання.

Тренінг

90–100 балів – вільне володіння матеріалом, достеменне знання теоретичних здобутків та інструментів державного регулювання з точки зору кейнсіанства та монетаризму, вміння здійснювати кореляцію історії розвитку світової економічної думки і реальних економічних процесів, презентація, аналітична записка;

75–89 балів – добре знання теоретичних здобутків та інструментів державного регулювання з точки зору кейнсіанства та монетаризму, обґрунтування на 2-х-5-ти прикладах кореляції історії розвитку світової економічної думки і реальних економічних процесів, презентація, аналітична записка;

60–74 бали – задовільне знання теоретичних здобутків та інструментів державного регулювання з точки зору кейнсіанства та монетаризму, обґрунтування на 2-3-х прикладах кореляції історії розвитку світової економічної думки і реальних економічних процесів, аналітична записка.

1–59 балів – незадовільне знання теоретичних здобутків та інструментів державного регулювання як з точки зору кейнсіанства, так і монетаризму, відсутнє обґрунтування на конкретних прикладах кореляції історії розвитку світової економічної думки і реальних економічних процесів, відсутня презентація та аналітична записка.

Самостійна робота студентів

90–100 – вільне володіння матеріалом, опрацювання першоджерел, наявність презентації;

75–89 – добре знання матеріалу, ключових аспектів обраної теорії, школи, концепції, використання класичних підручників, презентація;

60–74 – задовільне володіння матеріалом, стислий його виклад, відсутність презентації;

1–59 – поверхневе володіння / не володіння матеріалом, стислий його виклад, відсутність презентації.

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор EpsonEB-505 (1 шт.), рік виготовлення 2018, рік ведення в експлуатацію 2019. Ремонт не потребує. Екран проекційний BRYAN 2:1,5 (1 шт.) Базове програмне забезпечення: ОС Windows 10 – згідно ліцензії Microsoft IT Academy та Microsoft DreamSpark for Students. Програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office, телекомунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox).	1 – 8

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку XX ст.: навч. посіб. / В. В. Козюк [та ін.]; за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. К. : Знання, 2011.
2. Історія економіки та економічної думки: XX – початок XXI ст.: навч. посіб. / В. В. Козюк [та ін.]; за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. К. : Знання, 2011.
3. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / Г. П. Пасемко, Л. Г. Бага, Г. Є. Беседіна та ін. Вид. 2-ге, змін. і допов. Харків : ХНАУ, 2020. 243 с.
4. Історія економіки та економічної думки : підручник / В. В.Козюк, Л. А.Родіонова, О. В. Длугопольський [та ін.]; за ред. В. В.Козюка, Л.А. Родіонової. Тернопіль: ТНЕУ, 2015.
5. Краус Н. М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки : навчальний посібник. К. : ЦУЛ, 2021. 504 с.
6. Лісовицький В. Історія економічних вчень. К. : Центр навчальної літератури, 2020. 240 с.
7. Мацелюх Н. Економічні теорії в системі наукових економічних знань : навчальний посібник / Н. Мацелюх, І. Максименко, В. Мартиненко, М. Телищук, М. Корж, В. Нікончук, Т. Рябокін, М. Скорик. К. : Центр учбової літератури, 2021. 226 с.
8. Мацелюх Н. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка. Посібник. К. : Центр учбової літератури, 2021. 382 с.
9. Тарасевич В. М. Історія економічних вчень: Підручник / В. М. Тарасевич. К.: ЦУЛ, 2019. 352 с.
10. Ущаповський Ю. В. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / Ю. В. Ущаповський. Житомир : Житомирська політехніка, 2020. 144 с.
11. Шевченко О. Історія економіки та економічної думки. Сучасні економічні теорії. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 288 с.

12. J. Barber, W. A History of Economic Thought: *Open Road Integrated Media*, 2022. 316 p.
13. All prizes in economic sciences. URL: <https://www.nobelprize.org>

Internet-ресурси (бази даних, інформаційно-довідкові та пошукові системи)

Установа, організація, дослідницький центр	Адреса Веб-сайту
Economic History Society	https://ehs.org.uk/society/resources/online-resources/
The History of Economic Thought Website	https://www.hetwebsite.net/het/links.htm